

Acta Juris Stetinensis

2021, nr 4 (vol. 36), 249–253
ISSN: 2083-4373 (print) ISSN (online): 2545-3181
DOI: 10.18276/ais.2021.36-16

Aleksandra Klich
dr
Uniwersytet Szczeciński
e-mail: aleksandra.klich@usz.edu.pl
ORCID: 0000-0002-2931-712X

Michał Michalski
mgr
Uniwersytet Szczeciński
Szkoła Doktorska
e-mail: michal.michalski@phd.usz.edu.pl
ORCID: 0000-0002-7159-1755

Ogólnopolska konferencja branżowa „Pacjent i personel medyczny wobec praktycznych problemów prawnych”

Szczecin, 9 czerwca 2021 roku

9 czerwca 2021 r. odbyła się ogólnopolska konferencja branżowa pt. „Pacjent i personel medyczny wobec praktycznych problemów prawnych”. Organizatorami tego wydarzenia byli Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego, Instytut Przedsiębiorczości i Służb Publicznych – Stowarzyszenie oraz Pomerania Brokers sp. z o.o. Z uwagi na sytuację epidemiczną spowodowaną wirusem SARS-CoV-2 konferencja odbyła się w formie on-line. Była to kolejna ogólnopolska konferencja organizowana na Wydziale Prawa i Administracji US, której tematem przewodnim było prawo medyczne i jego relacja do pozostałych dziedzin prawa. Z ramienia WPiA US organizatorkami były prof. US dr hab. Kinga Flaga-Gieruszyńska i dr Aleksandra Klich, wspierane przez doktoranta – mgr. Michała Michalskiego. Konferencja zgromadziła licznych przedstawicieli nauki i praktyki reprezentujących nie tylko prawnicze samorządy zawodowe, lecz także samorządy

zrzeszające osoby wykonujące zawody medyczne oraz pozostałych przedstawicieli nauk medycznych.

Otwarcia konferencji dokonała prorektor ds. organizacji Uniwersytetu Szczecińskiego r.pr. dr hab. Kinga Flaga-Gieruszyńska, prof. US, która podziękowała wszystkim referentom za przyjęcie zaproszenia do udziału w konferencji. Następnie w imieniu władz Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego konferencję otworzył prodziekan ds. studenckich dr hab. Wojciech Staszewski, prof. US. Powitał wszystkich jej uczestników, a także podziękował organizatorom za trud jej zorganizowania i zaprosił do publikowania na łamach czasopisma „Acta Iuris Stetinensis”.

Pierwszy panel dyskusyjny moderowany był przez r.pr. dr hab. Joannę Studzińską, prof. ALK, reprezentującą Akademię Leona Koźmińskiego w Warszawie. Jako pierwsza głos zabrała dr hab. Małgorzata Serwach, prof. UŁ, z Uniwersytetu Łódzkiego, wygłaszając referat poświęcony odpowiedzialności placówek medycznych i osób wykonujących zawód medyczny, ze szczególnym uwzględnieniem okresu pandemii COVID-19. Na początku referentka podkreśliła różnice między odpowiedzialnością medyczną zachodzącą w czasie pandemii COVID-19 do I kwartału 2020 r. a okresem od III kwartału 2021 r., zwracając uwagę na dynamiczny rozwój tej odpowiedzialności, w tym za naruszenie praw pacjenta, a także na wprowadzenie uproszczonego trybu dochodzenia roszczeń w razie wystąpienia zdarzenia medycznego, opracowanie systemu monitorowania zdarzeń niepożądanych czy informatyzację systemu opieki zdrowotnej z jednoczesnym uwzględnieniem robotyki i sztucznej inteligencji. Podczas wystąpienia prelegentka zwróciła uwagę na wieloaspektowość oraz złożoność pojęcia tego typu odpowiedzialności. Wskazała również na różnice w podejściu do zagadnienia odpowiedzialności przed pojawieniem się pandemii oraz w czasie jej występowania. Zauważyła też, że wśród nowych aspektów związanych z odpowiedzialnością medyczną pojawiły się kwestie powiązane z telemedycyną, kierowaniem na badania w kierunku COVID-19 oraz odpowiedzialnością osób nieposiadających profesjonalnych kwalifikacji medycznych, a skierowanych do konkretnych prac w sektorze opieki zdrowotnej. Referentka omówiła także podstawy odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez zatrudniony personel medyczny, za własną winę – tzw. winę organizacyjną, jak też odpowiedzialność producenta określonego wyrobu medycznego. Rozważania oparte na konkretnych regulacjach prawnych poparte były zarówno stanowiskiem judykatury, jak i doświadczeniem zawodowym referentki. Kolejnym omówionym zagadnieniem była odpowiedzialność cywilna w sprawach medycznych. W tym zakresie przedstawione zostały tendencje i kierunki zmian. Niezwykle aktualne z perspektywy obowiązującego stanu epidemii w Polsce były rozważania dotyczące nowych regulacji w dobie COVID-19, co w szczególności odniesiono do organizacji

pracy podmiotów leczniczych, kwestii osobowych czy popularyzacji telemedycyny, co spotkało się z ogromnym zainteresowaniem osób uczestniczących w konferencji.

Kolejne wystąpienie pt. *Pandemia a konstytucyjny obowiązek zwalczania chorób epidemicznych* zaprezentowała r.pr. dr hab. Monika Urbaniak, prof. UM im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. Podczas prelekcji wskazała na szczególną rolę władzy publicznej w przeciwdziałaniu epidemii przy podejmowaniu działań związanych z zapewnieniem dostępu do realizacji art. 68 Konstytucji RP. Jednocześnie referentka omówiła przedmiot ochrony konstytucyjnej, dostrzegając, że ochronie podlega nie tylko zdrowie jednostki, lecz także zdrowie publiczne. Podkreśliła też, że zdrowie stanowi uprawnienie zbiorowe, którego realizacja jest warunkiem rozwoju społeczeństwa. W dalszej kolejności referentka podjęła próbę odpowiedzi na pytanie, czy pojęcie chorób epidemicznych można utożsamiać z chorobami zakaźnymi, wskazując w tym zakresie, że oba terminy nie są synonimiczne. W ostatniej części wystąpienia omówiła problematykę dotyczącą obowiązku wprowadzania stanu nadzwyczajnego w przypadku wystąpienia epidemii.

Następnie głos zabrała r.pr. dr hab. Joanna Studzińska, prof. ALK, która w swoim referacie poruszyła kwestię dochodzenia roszczeń pacjentów w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych. W sposób kompleksowy przedstawiła zagadnienia związane z zapatrywaniem judykatury na błędy medyczne, problemy dowodów i postępowania dowodowego, kognicję Wojewódzkiej Komisji do Spraw Orzekania o Zdarzeniach Medycznych i prawa do sądu, a także odszkodowania i zadośćuczynienia za błąd medyczny. Wskazała na wieloaspektowość definicji błędu medycznego oraz jego ewolucyjny charakter, także z perspektywy pandemii COVID-19. Następnie odniosła się do stanowiska judykatury w zakresie roszczeń pacjentów względem profesjonalistów medycznych – poruszyła nie tylko wysokość zasądzonych odszkodowań czy zadośćuczynień, lecz także zwróciła uwagę na przesłanki skuteczności roszczenia o zadośćuczynienie pieniężne za naruszenie praw pacjenta, jak również koszty postępowania.

Jako ostatni w tej części konferencji głos zabrał mgr Damian Klimas, partner Dotlaw oraz reprezentant Uniwersytetu Wrocławskiego, który w swoim wystąpieniu pt. *Światła i cienie aplikacji mobilnych w usługach telemedycyny na przykładzie aplikacji do contact tracingu*, porównując aplikacje mobilne różnych krajów, przedstawił polski produkt w postaci aplikacji mobilnej umożliwiającej poinformowanie jej użytkownika, czy miał kontakt z osobą zakażoną COVID i wskazanie ryzyka możliwości zagrożenia w związku z takim kontaktem. Referent podjął próbę odpowiedzi na pytanie, jak działają aplikacje do contact tracingu, a także zwrócił uwagę na decentralizację i centralizację w aplikacjach tracingowych. W dalszej części wystąpienia odniósł się do zalet i wad tego rodzaju aplikacji, jak również podjął rozważania nad tym, czy w ich ramach są przetwarzane dane osobowe. Poruszył

zagadnienia związane zarówno ze zgodnością z prawem, jak i z *soft law* funkcjonowania takich aplikacji.

Drugą część konferencji moderowała r.pr. dr Aleksandra Klich reprezentująca Uniwersytet Szczeciński oraz MCM Legal. Rozpoczęła ją prelekcja dr Joanny Szuberli z Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Wałczu, w której referentka odniosła się do problematyki błędów w elektronicznej dokumentacji medycznej. Zwróciła uwagę na praktyczne aspekty prowadzenia dokumentacji medycznej oraz na możliwość popełniania błędów przez podmioty medyczne związanych z jej prowadzeniem, zwłaszcza w kontekście najnowszych zmian wprowadzonych w rozporządzeniu dotyczącym dokumentacji elektronicznej. Rozważania ogólne na temat zasad prowadzenia dokumentacji medycznej zostały uzupełnione rozważaniami szczegółowymi, w których referentka omówiła możliwe błędy w dokumentacji, dostrzegając m.in. ryzyko błędnego zapisu wywiadu z pacjentem, dokonania nieczytelnego wpisu czy pomylenia danych pacjentów bądź też niedołączenia wymaganych załączników.

Następnie głos zabrała r.pr. dr hab. Kinga Flaga-Gieruszyńska, prof. US, która w prelekcji pt. *Ochrona praw pacjentów w czasie pandemii* wskazała na skalę problemu naruszenia tych praw podczas epidemii w 2020 r., zwłaszcza w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej. Podczas wystąpienia zwróciła również uwagę na ograniczenia praw pacjentów spowodowane sytuacją wynikającą z rozprzestrzeniania się epidemii wywołanej wirusem SARS-CoV-2, które powstały na skutek zmian prawnych i organizacji związanej z przeciwdziałaniem temu rozprzestrzenianiu się, szczególnie w naruszeniu prawa do świadczeń opieki zdrowotnej. W sposób szczegółowy omówiła prawa pacjenta do świadczeń opieki zdrowotnej, zwłaszcza w kontekście dominujących teleporad, a także do wyrażenia zgody na udzielenie świadczeń zdrowotnych, do tajemnicy informacji związanych z pacjentem, prawa do informacji, do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego pacjenta oraz do poszanowania jego intymności i godności, jak też do dokumentacji medycznej. W konkluzjach odniosła się do innych problemów dotyczących ochrony praw pacjenta.

Kolejny referat pt. *Praktyczne aspekty postępowania przed Wojewódzką Komisją ds. Orzekania o Zdarzeniach Medycznych* wygłosiła dr Aleksandra Klich z Uniwersytetu Szczecińskiego. W rozważaniach wstępnych wyjaśniła pojęcie zdarzenia medycznego. Następnie zwróciła uwagę na ograniczenia w postępowaniu przed Komisją, a także na możliwe przeszkody ujawniające się w toku postępowania. W dalszej części wystąpienia referentka omówiła elementy obligatoryjne i fakultatywne wniosku o orzeczenie zdarzenia medycznego, jak też przedstawiła sposób i zasady działania Komisji. Wykazała również wady i zalety ustalenia zdarzenia medycznego przez Komisję, a także odniosła się do zasad odpowiedniego

stosowania w postępowaniu przed Komisją przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, dostrzegając wyraźne rozdrobnienie w tym zakresie i brak kompleksowej regulacji. Prelegentka podzieliła się z uczestnikami konferencji swoimi doświadczeniami praktycznymi dzięki pełnieniu funkcji wiceprzewodniczącej Wojewódzkiej Komisji ds. Orzekania o Zdarzeniach Medycznych w Szczecinie.

Następnie głos zabrał r.pr. dr hab. Tadeusz Zembrzuski, prof. UW, który w swoim wystąpieniu poświęconym dowodowi *prima facie* w dochodzeniu roszczeń z tytułu błędów medycznych przedstawił w pierwszej kolejności genezę tego dowodu. Wskazał, że na skutek zastosowania tej konstrukcji zwalnia się automatycznie pacjenta ze szczególowej potrzeby udowodniania zdarzeń medycznych, zaprezentował też przykłady pozytywnego i negatywnego wykorzystania dowodu *prima facie* na podstawie kasusów dotyczących gronkowca złocistego, odwołując się przy tym do stanowiska wyrażonego w judykaturze.

Jako ostatnia głos zabrała dr Adriana Tomczyk, Rzecznik Praw Akademickich Uniwersytetu Szczecińskiego, która w wystąpieniu poświęconym dostępności placówek medycznych z perspektywy ustawy o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami przedstawiła wybrane zagadnienia z tematyki dostępności przestrzeni publicznej takim osobom, wskazując przy tym na istnienie na gruncie polskiego prawa trzech rodzajów dostępności: architektonicznej, cyfrowej oraz komunikacyjno-informacyjnej, które muszą być spełnione przez podmioty publiczne uwzględniające co najmniej minimalny standard tych dostępności.

Po referatach ogłoszonych zarówno w pierwszej, jak i drugiej części konferencji nastąpiły dyskusje lub odniesiono się do niektórych zagadnień, które zakończyły się sformułowaniem wniosków końcowych, a także zauważeniem problemów istotnych dla dalszego rozwoju nauki prawa medycznego w Polsce. Podsumowania konferencji dokonała dr hab. Kinga Flaga-Gieruszyńska, prof. US, kierując słowa podziękowania do jej uczestników i referentów.